

У статті аналізується формування діалогічних умінь в учнів 8-9 класів на уроках української мови

Людина новітньої доби має володіти не лише знаннями, вміннями, навичками, а й бути компетентною у сфері ведення перемовин, налагодження діалогу культур тощо. Тобто, учнів слід навчити способам самостійного набуття діалогічних умінь, використовуючи умови освітнього зокрема і навколишнього середовища.

Діалогічна компетентність передбачає: а) вміння відповідати на запитання та звертатися до інших із запитанням; б) підтримувати розмову, продовжувати її відповідно до ситуації спілкування; в) виявляти ініціативу в розмові; г) будувати діалог на запропоновану тему. Формування діалогічної компетенції відбувається на практичному рівні.

Важливе завдання навчити учнів діяти в нестандартних ситуаціях, бачити суперечливість різних життєвих явищ і фактів, сперечатися, шукати нестандартні розв'язання їх. Реалізація цього завдання можлива в процесі формування умінь діалогічного мовлення учнів на уроках української мови.

У процесі формування діалогічних умінь слід урахувувати закономірності навчання мови, що є, як переконують науковці, взаємозв'язком між лінгвістичною теорією та мовленнєвою практикою, мовленнєвого середовища, яке створюється й функціонує в процесі навчання, детермінує повсякденне життя.

Діалогічні вміння ми розглядаємо як чинник розвитку сукупності різних видів знань, умінь і навичок, що впливають один на одного. Це є своєрідною особистісною системою, динамічним новоутворенням, яке створює оптимальні можливості для успішної практичної діяльності людини.

У процесі формування умінь діалогічного мовлення ефективними виявилися різні види діалогічних ситуацій: ситуації-проблеми (передбачають аналіз стану справ у запропонованій проблемній ситуації, визначення оптимальних шляхів і способів розв'язання її), ситуації-оцінки (діяльність, що передбачає оцінку вже прийнятого рішення або вибір одного із запропонованих варіантів з подальшим умотивованим висновком, ситуації-вправи (відпрацювання структурних компонентів діяльності в умовах діалогу; забезпечується можливість оцінити ступінь оволодіння її методами).

Формування умінь діалогічного мовлення є особливою формою спільної діяльності учнів і вчителя, взаємодією смислових позицій суб'єктів навчально-виховного процесу щодо визначення, прийняття і розв'язання навчальних завдань, результатом чого є здобуття нового знання для розширення власних поглядів.